

REKOMENDACIJOS DĖL SPORTINIO FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMŲ RENGIMO IR ĮGYVENDINIMO

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rekomendacijos dėl sportinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo (toliau – FŠPU) programų rengimo ir įgyvendinimo (toliau – rekomendacijos) skirtos apibrėžti sporto srities FŠPU programų bendrąją paskirtį, tikslą, uždavinius, rengimo principus, rekomenduojamas programas ir jų sandarą, turinį, įgyvendinimą ir mokinių pažangos vertinimą.
2. Rekomendacijomis siekiama ugdymo kokybės, vieningos sportinio FŠPU programų sampratos ir sporto ugdymo programų dermės švietimo sistemoje.
3. Rekomendacijos taikomos mokykloms, vykdančioms sportinio FŠPU programas (toliau – programos).
4. Mokyklos, atsižvelgdamos į mokinių poreikius bei gebėjimus ir savo galimybes, pasirenkia sportinio FŠPU programas ir planuoja jų įgyvendinimo procesą ir priemones.
5. Rekomendacijos netaikomos kitoms mokyklų vykdomoms sportinio neformaliojo ugdymo (toliau – NU) programoms (ankstyvojo, mėgėjų ir kt.).
6. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymu, Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais.
7. Rekomendacijose naudojamos sąvokos atitinka Švietimo įstatyme apibrėžtas sąvokas.

II. PROGRAMŲ BENDROJI PASKIRTIS, TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR RENGIMO PRINCIPAI

8. Sportinio FŠPU programų **paskirtis** – sudaryti palankias sąlygas sistemiskai plėtoti mokinio kompetencijas pasirinktoje sportinio ugdymo srityje.
9. Sportinio FŠPU programų **tikslas** – nuosekliai ir sistemingai ugdyti mokinių prigimtinius sportinius gebėjimus ir asmenines galias, suteikti pasirinktos ugdymo krypties ir bendrųjų kompetencijų, reikalingų produktyviam dalyvavimui šiuolaikiniame sporto gyvenime ir pasirenkant profesiją.
10. Sportinio FŠPU programų **uždaviniai**:
 - 10.1. plėtoti mokinių gebėjimus, kūrybiškumą, pasirinktos ugdymo krypties raiškos įgūdžius;
 - 10.2 ugdyti mokymuisi visą gyvenimą reikalingas dalykines ir bendrąsias kompetencijas – žinių, gebėjimų ir nuostatų visumą, priartinant ugdymo turinį prie gyvenimo aktualijų.
 - 10.3. užtikrinti galimybę mokiniui, atsižvelgiant į jo poreikius, iš dalies pasirinkti sportinio ugdymo krypties turinį;
11. Sportinio FŠPU programų rengimo **principai**:
 - 11.1. individualizavimo – orientuojamasi į mokinį, jo pasiekimus ir mokymosi ypatumus, individualią gabumų raidą;
 - 11.2. šiuolaikiškumo ir dermės – derinamos tradicijos ir ugdymo naujovės;
 - 11.3. kūrybingumo ir iniciatyvumo – ugdomas mokinių kūrybinis mąstymas, atsakomybės už savo mokymąsi prisiėmimas, taip pat sportinės raiškos pasiekimų pristatymo visuomenei gebėjimai.
 - 11.4. prieinamumo – veiklos ir metodai turi būti prieinami visiems vaikams pagal amžių, išsilavinimą, turimą patirtį;
 - 11.5. sąmoningumo ir aktyvumo – ugdymas organizuojamas suprantamai pateikiant mokomosios medžiagos, užduočių, pratimų esmę, siekiant vaikų (sportininkų) noro aktyviai mokytis;

- 11.6. ugdymo(si) grupėje – mokoma(si) spręsti tarpasmeninius santykius, priimti bendrus sprendimus, dalytis darbais ir atsakomybe;
- 11.7. pasirenkamumo – vaikai laisvai renkasi mokyklą;
- 11.8. pozityvumo – pratybos yra labai palankios vaikų teigiamų emocijų raiškai ir geros vaiko savijautos sukūrimui;
- 11.9. demokratiškumo – treneriai, tėvai ir vaikai yra aktyvūs ugdymo(si) proceso kūrėjai, kartu identifikuoja sportinio ugdymosi poreikius.

III. REKOMENDUOJAMOS PROGRAMOS, JŲ SANDARA IR ĮGYVENDINIMAS

12. Sportinio FŠPU programų turinys orientuojamas į mokinio amžiaus galias atitinkančių ir visuomenės kaitą atliepančių kompetencijų ugdymą. Ugdymo turinys konkretinamas išskiriant sporto šakos ugdymo branduolio dalykus (sporto šakos teorija, sporto šakos praktika ir varžybinė veikla). Mokyklos nuožiūra gali būti ir laisvai pasirenkami dalykai. Branduolio dalykai yra privalomi, laisvai pasirenkami – neprivalomi.

13. Mokykloms rekomenduojamos šios sportinio FŠPU programos :

13.1. ciklinių sporto šakų pradinio ugdymo programa;

13.2. ciklinių sporto šakų meistriško ugdymo programa;

13.3. ciklinių sporto šakų meistriško tobulinimo programa;

Ciklinės sporto šakos: baidarių ir kanojų irklavimas; dviračių sportas; irklavimas; plaukimas; slidinėjimas.

13.4. dvikovos sporto šakų pradinio ugdymo programa

13.5. dvikovos sporto šakų meistriško ugdymo programa;

13.6. dvikovos sporto šakų meistriško tobulinimo programa

Dvikovos sporto šakos: boksas; dziudo; imtynės; fechtavimas; sunkioji atletika.

13.7. Individualių sporto žaidimų pradinio ugdymo programa

13.8. Individualių sporto žaidimų meistriško ugdymo programa;

13.9. Individualių sporto žaidimų meistriško tobulinimo programa

Individualieji sporto žaidimai: badmintonas; stalo tenisas; tenisas.

13.10. Komandinių sporto žaidimų pradinio ugdymo programa

13.11. Komandinių sporto žaidimų meistriško ugdymo programa

13.12. Komandinių sporto žaidimų meistriško tobulinimo programa

Komandiniai sporto žaidimai: beisbolas; ledo ritulys; vandensvydis; futbolas; žolės riedulys, regbis; krepšinis; rankinis; tinklinis.

13.13. Taikomųjų sporto šakų pradinio ugdymo programa

13.14. Taikomųjų sporto šakų meistriško ugdymo programa

13.15. Taikomųjų sporto šakų meistriško tobulinimo programa

Taikomosios sporto šakos: biatlonas; buriavimas; šaudymas; šiuolaikinė penkiakovė.

13.16. Lengvosios atletikos pradinio ugdymo programa

13.17. Lengvosios atletikos meistriško ugdymo programa

13.18. Lengvosios atletikos meistriško tobulinimo programa

Lengvoji atletika: trumpi nuotoliai; barjerinis bėgimas, šuoliai; vidutiniai nuotoliai, ilgi nuotoliai, sportinis ėjimas; metimai daugiakovės.

13.19. Sudėtingos koordinacijos sporto šakų pradinio ugdymo programa

13.20. Sudėtingos koordinacijos sporto šakų meistriško ugdymo programa

13.21. Sudėtingos koordinacijos sporto šakų meistriško tobulinimo programa

Sudėtingos koordinacijos sporto šakos: dailusis čiuožimas; gimnastika; meninė gimnastika, šuoliai į vandenį.

14. Sportinio FŠPU programos skirstomos į: pradinio ugdymo, meistriško ugdymo ir meistriško tobulinimo. Tos pačios sporto šakos FŠPU programos yra tarpusavyje susijusios ir viena kitą papildo.

15. Ugdymo dalykams skiriamos valandos numatomos mokyklos ugdymo plane.

16. Mokinių priėmimas/atleidimas į sportinio FŠPU programas vykdomas mokyklos nustatyta tvarka. Mokiniui pabaigus sporto šakos FŠPU programą ir įvertinus jo pažangą, mokykla sprendžia dėl jo perkėlimo į kitą, tos pačios sporto šakos FŠPU programą.

17. Priimami į sportinio FŠPU programas mokiniai turi pateikti sveikatos pažymą, o lankantys programą/as tikrintis sveikatą pagal mokyklos nustatytą tvarką.

18. Ugdymo turinys sportinio FŠPU programose įgyvendinamas atsižvelgiant į mokinių amžiaus raidos ypatumus, asmeninius gebėjimus ir poreikius. Atsižvelgiant į mokinio mokymosi pasiekimus ir gebėjimus, gali būti koreguojama ugdymosi pagal jo pasirinktos sporto šakos FŠPU programą trukmė ir ugdymo turinys.

19. Programos įgyvendinimui sudaromos mokinių ugdymo grupės ir naudojama mokymosi grupėje forma. Pagal sporto šakų specifiką mokymui grupės gali būti dalinamos į pogrupius arba taikoma pavienio mokymosi organizavimo forma, kai mokiniai ugdomi individualiai. Esant poreikiui gali būti sudaromos mobilios mokinių ugdymosi grupės.

20. Visos sportinio FŠPU programos, atsižvelgiant į turimas lėšas ir kitas mokyklos galimybes, gali būti įgyvendinamos vasaros stovyklų, projektų, konkursų, pažintinės-edukacinės veiklos ir pan. metu.

21. Mokykla, rengdama sportinio FŠPU programą/as, vadovaujasi kūno kultūros ir sporto mokslininkų, trenerių, mokytojų metodiniais ir mokslo darbais, gerosios patirties rekomendacijomis. Rengiamos programa/os turi atitikti higienos, saugos ir kitais dokumentais nustatytus reikalavimus, normas.

22. Už sportinio FŠPU programos/ų rengimą, įgyvendinimą atsakingas mokyklos vadovas. Programos turi būti suderintos ir patvirtintos mokyklos steigėjo. Programos turi būti parengtos, suderintos ir patvirtintos iki prasidedant sportinio ugdymo procesui, t.y. prieš mokslo metus.

IV. MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ VERTINIMAS

23. Pasiekimų ir pažangos vertinimas yra grindžiamas individualios pažangos vertinimo principu, lyginami dabartiniai mokinio pasiekimai su ankstesniaisiais, stebima ir vertinama pažanga.

24. Mokinių ugdymo pažangai vertinti rekomenduojama taikyti ir derinti šiuos vertinimo metodus: formuojamąjį, diagnostinį ir apibendrinamąjį. Vertinimo rezultatų fiksavimo būdą ar skalę (aprašomasis vertinimas, penkiabalė, dešimtbalė skalė ar kt.) pasirenka pati mokykla.

25. Formuojamasis vertinimas atliekamas žodžiu, komentaru nuolat, bendradarbiaujant mokiniui ir mokytojui ir nesiejamas su pažymiu. Siekiama pastiprinti daromą pažangą, numatyti perspektyvą, skatinti mokinį analizuoti savo pasiekimus ir kelti sportinio ugdymosi motyvaciją.

26. Kaupiamasis vertinimas naudojamas informacijai apie mokinio ugdymo pasiekimus apibendrinti. Rekomenduojama vertinti vaiko pasirengimą ugdomajai veiklai, aktyvumą, reflektavimą, savarankiškumą, dalyvavimą varžybinėje veikloje, renginiuose, projektuose ir pan.

27. Diagnostinis vertinimas taikomas siekiant išsiaiškinti mokinio tam tikro ugdymosi laikotarpio (pvz. baigus temą ar jos dalį) pasiekimus ir pažangą. Vertinami mokinių ugdymo pasiekimai, kūrybinis rezultatas ar pan. pagal mokyklos nustatytą tvarką ir kriterijus.

28. Apibendrinamasis vertinimas taikomas baigus ugdymo metus (pusmetį) ir (arba) visą FŠPU programą. Rekomenduojama taikyti kaupiamojo vertinimo tipą, kai orientuojantis į ugdymo(si) laikotarpio pradžioje numatytus ugdymo(si) tikslus, apibendrinami diagnostinio vertinimo rezultatai, vaiko pasirengimas ugdomajai veiklai, aktyvumas, reflektavimas, savarankiškumas, dalyvavimas renginiuose, projektuose ir pan.

29. Apibendrinamojo vertinimo rezultatas baigus programą fiksuojamas neformaliojo vaikų švietimo pažymėjime, kuris išduodamas teisės aktų nustatyta tvarka.